

Erlendir ferðamenn á Norðurlandi 2010-2018

Ljósmyndir: Rögnvaldur Guðmundsson.

Kápumynd: Við Hverarönd/Hverina í Mývatnssveit.

Erlendir ferðamenn á Norðurlandi 2010-2018

Sundlaugin á Hofsósi.

**Samantekt unnin fyrir
Markaðsstofu Norðurlands
febrúar 2019**

Markaðsstofa Norðurlands
nordurland.is

Höfundur: Rögnvaldur Guðmundsson

Rannsóknir og ráðgjöf ferðaþjónustunnar ehf
Erluhrauni 4, 220 Hafnarfirði
rognvaldur@rrf.is

Efnisyfirlit

	Helstu niðurstöður	1
1.0	Inngangur	3
1.1	Kannanir sem stuðst er við	3
1.2	Úrvinnsla	3
2.0	Erlendir ferðamenn á Íslandi 2004-2018	5
2.1	Ferðamenn með flugi og ferju, gistinætur þeirra og samsetning	5
2.2	Ferðamáti og farartæki	8
2.3	Ferðamenn með skemmtiferðaskipum	10
3.0	Erlendir ferðamenn á Norðurlandi 2010-2018	11
3.1	Erlendir ferðamenn og gistinætur í Húnavatnssýslum	11
3.2	Erlendir ferðamenn og gistinætur í Skagafirði	14
3.3	Erlendir ferðamenn og gistinætur í Eyjafirði	17
3.4	Erlendir ferðamenn og gistinætur í Þingeyjarsýslum	20
3.4.1	<i>Erlendir ferðamenn á norðausturhorninu</i>	23
3.5	Erlendir ferðamenn á Norðurlandi	24

Helstu niðurstöður

Erlendir ferðamenn á Norðurlandi

- Samkvæmt *Dear Visitors* könnun RRF má áætla að 624 þúsund erlendir ferðamenn hafi komið á Norðurland árið 2018 af alls 2.183 þúsund erlendum ferðamönnum til Íslands, eða 29% þeirra. Þar af hafi 345 þúsund komið að sumri (55%) en 279 þúsund utan þess (45%).
- Það þýðir að 45% erlendra sumargesta á Íslandi 2018 lögðu leið sína á Norðurland en um 20% erlendra gesta utan sumars. Á jaðarmánuðunum maí og september 2018 er áætlað að 33-38% ferðamanna til Íslands hafi komið eitthvað á Norðurland, 17-21% gesta í mars, apríl og október en 8-11% gesta yfir vetrarmánuðina janúar, febrúar, nóvember og desember.
- Áætlað er að árið 2018 hafi 529 þúsund erlendir ferðamenn gisti á Norðurlandi í 2,95 nætur að jafnaði. Alls í 1.558 þúsund nætur, um 11% af erlendum gistinóttum á Íslandi. Árið 2010 er hins vegar áætlað að 15% af erlendum gistinóttum hafi verið á Norðurlandi.
- Áætlað er að gistinóttum erlendra ferðamanna á Norðurlandi hafi fjölgað úr 516 þúsund árið 2010 í 1.558 þúsund árið 2018, eða nær þrefalt. Þar af fjölgaði þeim úr 466 þúsund í 981 þúsund að sumarlagi, eða 2,1 falt (111%), en úr 50 í 577 þúsund utan sumars, eða 11,5 falt.
- Árið 2018 er áætlað að 38% af erlendum gistinóttum á Norðurlandi hafi verið í Eyjafirði, 34% í Þingeyjarsýslum, 16% í Húnavatnssýslum og 12% í Skagafirði.

Erlendir ferðamenn í Húnavatnssýslum

- Áætlað er að 135 þúsund erlendir ferðamenn hafi farið um Húnavatnssýslur árið 2010 en 508 þúsund árið 2018. Samkvæmt því 3,8 faldaðist fjöldi þeirra frá 2010 til 2018. Þetta þýðir að 23% erlendra ferðamanna til Íslands með flugi eða ferju árið 2018 komu í Húnavatnssýslur en 27,5% þeirra árið 2010. Samkvæmt því hefur hlutdeild Húnavatnssýslna í komum ferðamanna dregist saman um 15% á tímabilinu.
- Sumarmánuðina þrjá er áætlað að erlendum gestum sem komu í sýslurnar hafi fjölgað úr 116 þúsund árið 2010 í 281 þúsund árið 2018, eða 2,4 falt (142%). Hins vegar fjölgaði erlendum ferðamönnum þar utan sumartíma mikið meira á sama árabili, úr 20 þúsund í um 227 þúsund, eða 11 falt.
- Erlendar gistinætur í Húnavatnssýslum eru áætlaðar 245 þúsund árið 2018, um 1,7% af erlendum gistinóttum á Íslandi það ár.

Erlendir ferðamenn í Skagafirði

- Áætlað er að 142 þúsund erlendir ferðamenn hafi farið um Skagafjörð árið 2010 en 484 þúsund árið 2018. Samkvæmt því fjölgaði þeim 3,4 falt frá 2010 til 2018. Þetta þýðir að 22% erlendra ferðamanna til Íslands með flugi eða ferju árið 2018 komu í Skagafjörð en 29% þeirra árið 2010. Samkvæmt því hefur hlutdeild Skagafjarðar í erlendum gestum dregist saman um 24% á tímabilinu.

- Sumarmánuðina þrjá er áætlað að erlendum gestum sem komu í Skagafjörð hafi fjölgað úr 121 þúsund árið 2010 í 272 þúsund árið 2018, eða 2,2 falt (120%). Hins vegar fjölgaði erlendum gestum í Skagafirði utan sumars mikið meira á sama árabili, úr 21 þúsund í 212 þúsund, eða tífalt.
- Erlendar gistinætur í Skagafirði eru áætlaðar 189 þúsund árið 2018, um 1,3% af erlendum gistinóttum á Íslandi það ár.

Erlendir ferðamenn í Eyjafirði

- Áætlað er að 151 þúsund erlendir ferðamenn hafi farið um Eyjafjörð árið 2010 en 585 þúsund árið 2018. Samkvæmt því fjölgaði þeim 3,9 falt frá 2010 til 2018. Það þýðir að 27% erlendra ferðamanna til Íslands með flugi eða ferju árið 2018 hafi komið í Eyjafjörð en það hlutfall var 31% árið 2010. Því er áætlað að hlutur Eyjafjarðar af gestum til Íslands hafi dregist saman um 13% á tímabilinu.
- Sumarmánuðina þrjá er áætlað að erlendum gestum sem komu í Eyjafjörð hafi fjölgað úr 132 þúsund árið 2010 í 334 þúsund árið 2018, eða 2,5 falt (153%). Hins vegar fjölgaði erlendum gestum í Eyjafirði utan sumars mikið meira á sama árabili, úr 19 þúsund í 251 þúsund, eða 13 falt.
- Erlendar gistinætur í Eyjafirði eru áætlaðar 587 þúsund árið 2018, um 4,1% af erlendum gistinóttum á Íslandi það ár.

Erlendir ferðamenn í Þingeyjarsýslum

- Áætlað er að 143 þúsund erlendir ferðamenn hafi farið um Þingeyjarsýslur árið 2010 en 562 þúsund árið 2018, sem er 3,9 földun. Þetta þýðir að 26% erlendra ferðamanna til Íslands með flugi eða ferju árið 2018 komu í Þingeyjarsýslur en 29% þeirra árið 2010. Samkvæmt því hafa Þingeyjarsýslur misst um 11% hlutdeild í erlendum gestum á tímabilinu 2010 til 2018.
- Sumarmánuðina þrjá er áætlað að erlendum gestum sem komu í Þingeyjarsýslur hafi fjölgað úr 127 þúsund árið 2010 í 322 þúsund árið 2018, eða 2,5 falt (fækkun um 8% frá 2017). Hins vegar fjölgaði erlendum gestum í sýslunum utan sumars mikið meira á sama árabili, úr 16 þúsund í um 240 þúsund, eða 15 falt.
- Erlendar gistinætur í Þingeyjarsýslum eru áætlaðar 523 þúsund árið 2018, um 3,8% af erlendum gistinóttum á Íslandi það ár.

Erlendir ferðamenn á norðausturhornið

- Áætlað er að 43 þúsund erlendir ferðamenn hafi farið um norðausturhorn Norðurlands árið 2018, þ.e. að Kópaskeri, Raufarhöfn, Þórshöfn eða Bakkafirði, en 14 þúsund árið 2010. Samkvæmt því fjölgaði þeim 3,2 falt frá 2010 til 2018. Þetta þýðir einnig að 2% af ferðamönnum til Íslands árið 2018 komu á norðaustursvæðið.

1.0 Inngangur

1.1 Kannanir sem stuðst er við

Skýrsla þessi, þ.e. kafli 2.0 um erlenda ferðamenn á Íslandi 2004-2018 og kafli 3.0 um erlenda ferðamenn á Norðurlandi 2010-2018 byggir á niðurstöðum úr könnuninni *Dear Visitors* sem fyrirtækið *Rannsóknir og ráðgjöf ferðapjónustunnar* (RRF) hefur framkvæmt meðal brottfararfarþega í Leifsstöð frá sumrinu 1996 og síðan nær stöðugt allan ársins hring frá janúar 2004 og til þessa dags. Þá hefur könnunin einnig oftast verið framkvæmd á sumrin meðal ferðamanna með Norrænu á Seyðisfirði. Í könnuninni hefur frá árinu 1996 og stöðugt allt árið frá 2004 verið spurt hvort ferðamenn hafi komið á eftirtalin svæði á Norðurlandi: Húnavatnssýslur, Skagafjörð, Eyjafjörð og Þingeyjarsýslur. Einnig hafa erlendir ferðamenn verið spurðir hvort þeir gistu á þessum svæðum og þá í hve margar nætur. Jafnframt hefur verið spurt um komur erlendra gesta á 24 staði á láglendi Norðurlands og 6 staði á hálendi landshlutans.

Hér verður lögð áhersla á að skoða þessar upplýsingar fyrir árið 2018 með samanburði við árin 2017, 2016, 2015, 2013 og 2010, til að varpa ljósi þróunina á þessu átta ára tímabili. Að jafnaði tóku 3-4 þúsund erlendir gestir þátt í *Dear Visitors* könnuninni hvert þeirra ára sem hér er unnið með (rétt um 4 þúsund árið 2018).

1.2 Úrvinnsla

Við úrvinnslu niðurstaðna eru erlendir ferðamenn í *Dear Visitors* könnun RRF sem komu til Íslands eða heimsóttu svæðin fjögur á Norðurlandi skoðaðir sem heild. Jafnframt er skoðaður munur á komugestum, næturgestum og fjölda gistinátta erlendra gesta á svæðin að sumri og utan sumars og eftir mánuðum árin 2018, 2017, 2016, 2015, 2013 og 2010. Eins verður þróun þessara þátta skoðuð fyrir allt Norðurland. Jafnframt verður fjallað um muninn á komum ferðamanna eftir búsetu þeirra (markaðssvæðum) o.fl. Ferðamenn í *Dear Visitors* könnuninni eru flokkaðir í sex markaðssvæði eftir búsetu. Gestir utan þeirra svæða eru hafðir saman undir "önnur svæði".

Tafla 1.1

Skilgreining á markaðssvæðum

Markaðssvæði	Lönd
Norðurlönd	Noregur, Svíþjóð, Finnland og Danmörk.
Mið-Evrópa	Þýskaland, Pólland, Tékkland, Austurríki og Sviss.
Benelux löndin	Belgía, Holland og Lúxemborg.
Bretlandseyjar	England, Wales, Skotland og Írland.
Suður-Evrópa	Ítalía, Frakkland, Spánn, Portúgal, Grikkland ...
Norður-Ameríka	Bandaríkin, Kanada og Mexíkó.
Önnur svæði	A-Evrópa, Afríka, Asía, Ástralía og S-Ameríka.

Þegar rætt er um tölfræðilegan áreiðanleika niðurstaðna eru svokölluð fráviksmörk notuð sem viðmið. Fráviksmörk eru reiknuð fyrir hverja hlutfallstölu og segja til um það með hve mikilli

nákvæmni megi yfirfæra niðurstöður úrtakskönnunar á þann viðmiðunarhóp eða „þýði“ sem til skoðunar er. Í könnuninni *Dear Visitors* 2018 er þýðið t.d. allir erlendir ferðamenn sem komu til Íslands með flugi eða Norrænu árið 2018, um 2.183 þúsund (nær 2,2 milljónir).¹ Áætlað er að 1.408 þúsund þeirra hafi komið utan sumars (64,5%) en 775 þúsund yfir sumarmánuðina júní, júlí og ágúst (35,5%).

Í töflu 1.2 má sjá fráviksmörkin eftir því hve stórt úrtakið er og eftir hlutfallstölum. Taflan miðar við 95% öryggismörk sem notuð eru í þessari samantekt.

Tafla 1.2 Fráviksmörk í úrtakskönnun - allar tölur í %

Fjöldi	5/95	10/90	15/85	20/80	25/75	30/70	40/60	50%
100	4,3	5,9	7,0	7,8	8,5	9,0	9,6	9,8
200	3,0	4,2	5,0	5,5	6,0	6,4	6,8	6,9
400	2,1	2,9	3,5	3,9	4,2	4,5	4,8	4,9
600	1,8	2,4	2,9	3,3	3,6	3,8	4,0	4,2
800	1,6	2,2	2,5	2,9	3,2	3,3	3,6	3,7
1000	1,4	1,9	2,2	2,5	2,7	2,8	3,0	3,1
1200	1,3	1,7	2,0	2,3	2,5	2,6	2,8	2,8
1300	1,2	1,6	1,9	2,2	2,4	2,5	2,7	2,7
1500	1,1	1,5	1,8	2,0	2,2	2,3	2,5	2,5
1700	1,0	1,4	1,7	1,9	2,1	2,2	2,3	2,4
2000	1,0	1,3	1,6	1,8	2,0	2,0	2,1	2,2

Dæmi um notkun töflunnar:

Ef 40% svarenda í *Dear Visitors* könnuninni sumarið 2018 (júní-ágúst) kváðust hafa komið á ákveðið svæði verður frávikið frá gefnu hlutfalli +/- 2,5%, miðað við um 1.500 svarendur er þá tóku þátt í könnuninni. Ef það hlutfall hefði hins vegar verið 10% verður frávikið +/- 1,5%.

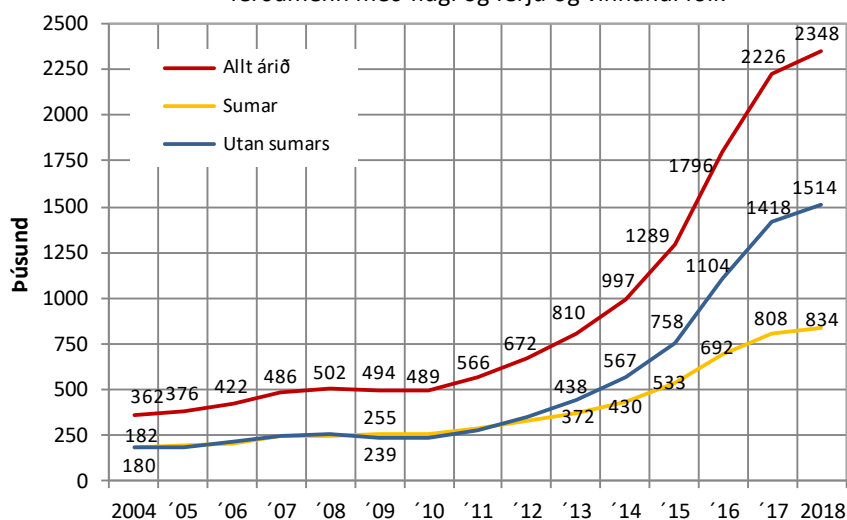
¹. Hér er stuðst við talningu Ferðamálastofu meðal brottfararfarþega í Leifsstöð 2018, tölur Austfars hf um farþega með Norrænu og upplýsingar frá Isavia um ferðamenn um flugvöllina í Reykjavík, á Akureyri og Egilsstöðum, alls um 2.350 þúsund gestir. Í þessari skýrslu verður hins vegar reiknað út frá 93% þessa fjölda og miðað við 2.183 þúsund erlenda gesti til Íslands árið 2018; 775 þúsund yfir sumarmánuðina þrjá og 1.408 þúsund utan þess tíma. Sjá nánar í neðamálsgrein 3.

2.0 Erlendir ferðamenn á Íslandi 2004-2018

2.1 Ferðamenn með flugi og ferju, gistinætur þeirra og samsetning

Erlendum gestum til Íslands með flugi fjölgaði verulega á árunum 2004-2007. Fjöldinn stóð síðan nokkurn veginn í stað 2008-2010 en á árabílinu 2011-2017 varð afar mikil fjölgun (20-40% á ári). Á síðasta ári (2018) hægði mikið á og var aukningin 5,5% miðað við opniberar tölur. Niðurstaðan er sú að erlendum gestum til Íslands með flugi og ferju 2004-2018 fjölgaði úr 362 þúsund í 2,35 milljónir, eða 6,5 falt.

Mynd 2.1 Fjöldi erlendra brottfara frá Íslandi 2004-2018
ferðamenn með flugi og ferju og vinnandi fólk

Ástæður fyrir stöðnuninni 2008-2010 voru einkum þær að í kjölfar bankahrunsins á Íslandi fækkaði verulega fólki sem kom til Íslands til að vinna og einnig þeim sem komu í viðskiptaerindum. Jafnframt varð nokkur fækkun á ráðstefnugestum. Hina miklu aukningu 2011-2017 má líklega einkum þakka mikilli umfjöllum um Ísland í öllum helstu fréttamiðlum heimsins í kjölfar eldgossins í Eyjafjallajökli árið 2010, mikilli aukningu á sætaframboði í millilandaflugi og meiri fagmennsku í markaðssetningu Íslands sem áfangastaðar, svo sem markaðsáttakið *Inspired by Iceland* undir forystu Íslandsstofu er dæmi um. Tengt því er áttakið *Ísland allt árið*. Fremur lítil fjölgun árið 2018 skrifast líklega nokkra þætti. Verðlag á Íslandi er á ný komið að þolmörkum ferðamanna, gjaldþrot Air Berlin á árinu 2017, gengislækkun breska pundsins og afleiðingar Brexit á ferðir íbúa þar, blíkur á lofti í efnahag Þýskalands o.fl. hefur haft áhrif. Þá settu erfiðleikar í rekstri Wow air mark á umræðuna á síðari hluta ársins.

Ánægjulegt er að frá 2011 hefur ferðamönnum utan sumars fjölgað mun meira en sumargestum í júní, júlí og ágúst, sem leggur grunn að bættri nýtingu fjárfestinga í greininni. Þannig voru ferðamenn (með flugi og ferju) utan sumartíma 2018 um 64,5% gesta til landsins en sumargestir 35,5%. Þá hefur erlendu vinnuafli nú fjölgað verulega á ný síðustu árin, einkum vegna uppgangs í ferðaþjónustu og byggingariðnaði.

Gistinætur erlendra ferðamanna hér á landi voru allt fram til 2011 um helmingi fleiri að sumri en utan þess. Frá þeim tíma hefur verulega dregið sama og árið 2018 voru erlendar gistinætur á Íslandi umtalsvert færri yfir sumarmánuðina þrjá en hina níu mánuði ársins. Ástæðan er mikið örari fjölgun vetrargesta en sumargesta. Einnig hefur meðaldvöl sumargesta verið að styttest og var t.d. um 8,0 nætur að jafnaði sumarið 2018 samkvæmt könnunum RRF en um 5,7 nætur utan sumars (að jafnaði 6,5 nætur á ferðamann árið 2018). Þannig má áætla að árið 2018 hafi gistinætur erlendra ferðamanna á Íslandi alls verið um 14,2 milljónir talsins; þar af um 6,2 milljónir yfir sumarmánuðina þrjá (44%) en 8,0 milljónir hina níu mánuði ársins (56%). Eru þá öll form gistingar meðtalin; á hótélum, gistiheimilum, farfuglaheimilum, á tjaldsvæðum, hjá vinum, í húsbílum, Airbnb, 'camper' bílum sem nú ryðja sér til rúms, tjaldi á víðavangi o.s.frv.²

Af gestum frá einstökum markaðssvæðum sem koma til landsins með flugi og ferju voru Norðurlandabúar lengi vel fjölmennastir á ársgrundvelli. Einkum var svo að vetrarlagi, þar til veturinn 2012-2013 þegar gestir frá Bretlandseyjum urðu heldur fleiri og hafði þá fjölgað tvöfalt frá vetrinum 2010-2011. Veturinn 2013-2014 juku Bretar þá forystu sína verulega og enn frekar veturinn 2014-2015. Mikil aukning á gestum frá Norður-Ameríku frá 2016 til 2018 hefur hins vegar skilað þeim á örugglega toppinn meðal gesta utan sumars. Þá hefur gestum utan helstu hefðbundnu markassvæða okkar einnig fjölgað mjög mikið og urðu fleiri en Bretar utan sumars 2017 og juku það forskot verulega árið 2018.

Bretar koma fremur lítið til Íslands að sumarlagi. Að sumri voru ferðamenn frá Norðurlöndum og Mið-Evrópu (Þýskalandi, Póllandi, Sviss og Austurríki) lengi vel fjölmennastir. Frá sumrinu 2013 blönduðu ferðamenn frá N-Ameríku og frá löndum utan helsti markaðssvæða sér í toppbaráttuna. Sumarið 2015 voru gestir frá N-Ameríku áberandi fjölmennastir frá einstökum markaðssvæðum og juku það forskot mikið sumarið 2016 og enn frekar árin 2017 og 2018. Gestir í hópnum „aðrir“ náðu þar öðru sætinu af Mið-Evrópubúum sumarið 2017 og héldu því 2018. Ferðamenn frá Suður-Evrópu (mest Frakkland, þá Spánn og síðan Ítalía) og Mið-Evrópu koma nú voru talsvert færri til Íslands að sumarlagi 2018 en utan þess. Sjá nánar á myndum 2.2 og 2.3.³

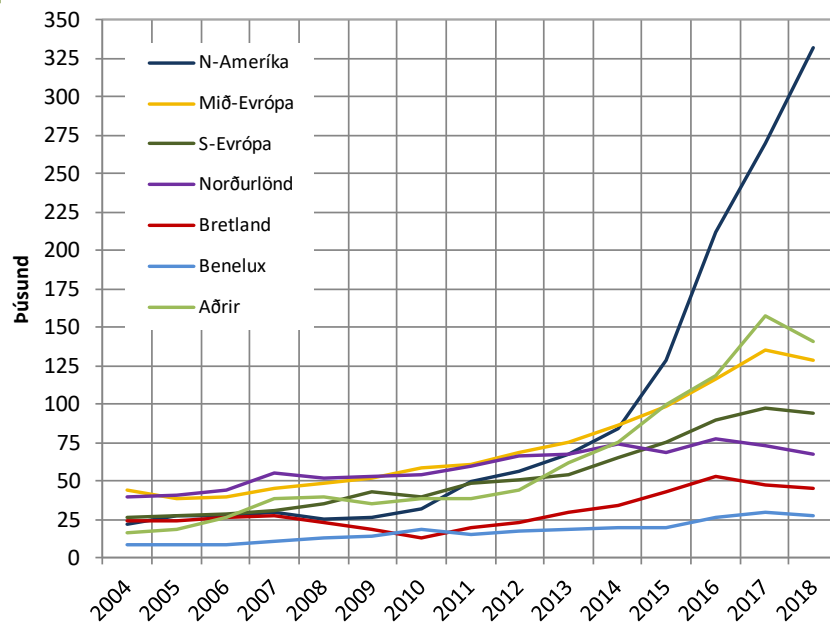
Í hópnum „aðrir“ eru t.d. allir ferðamenn frá Asíu, þar með talinn mjög vaxandi fjöldi Kínverja en einnig Japanir, íbúar Suður-Kóreu, Singapore, Hong Kong, Taívan, Indlands og Ísrael. Má gera ráð fyrir að Asíubúar séu tæplega helmingur þeirra sem hér eru í flokknum „aðrir“, þ.e. rúmlega 200 þúsund gestir árið 2018. Auk þess falla í flokkinn „aðrir“ íbúar Ástralíu, fjölmargra landa í

² Í þessari greinargerð gert ráð fyrir að 5% erlendra brottfara frá til Íslands árið 2016, 10% árið 2017 og 7% árið 2018 hafi verið vegna sjálfstengifarþega (þurfa að skipta um flugvél eða fara út af vellinum og til baka samdægurs) og erlendra verkamanna sem ekki eru ferðamenn á Íslandi í þeim skilningi. Því er hér miðað við 95% af heildinni, eða 1.706 þúsund ferðamenn (brottfarir) árið 2016 og 90% af heildinni, eða 2.004 þúsund árið 2017 og 93% af heildinni árið 2018, eða 2.183 þúsund ferðamenn. Við ákvörðun á þessu hlufalli er byggt á niðurstöðum kannana ISAVIA meðal farþega í Leifsstöð árin 2017 og 2018.

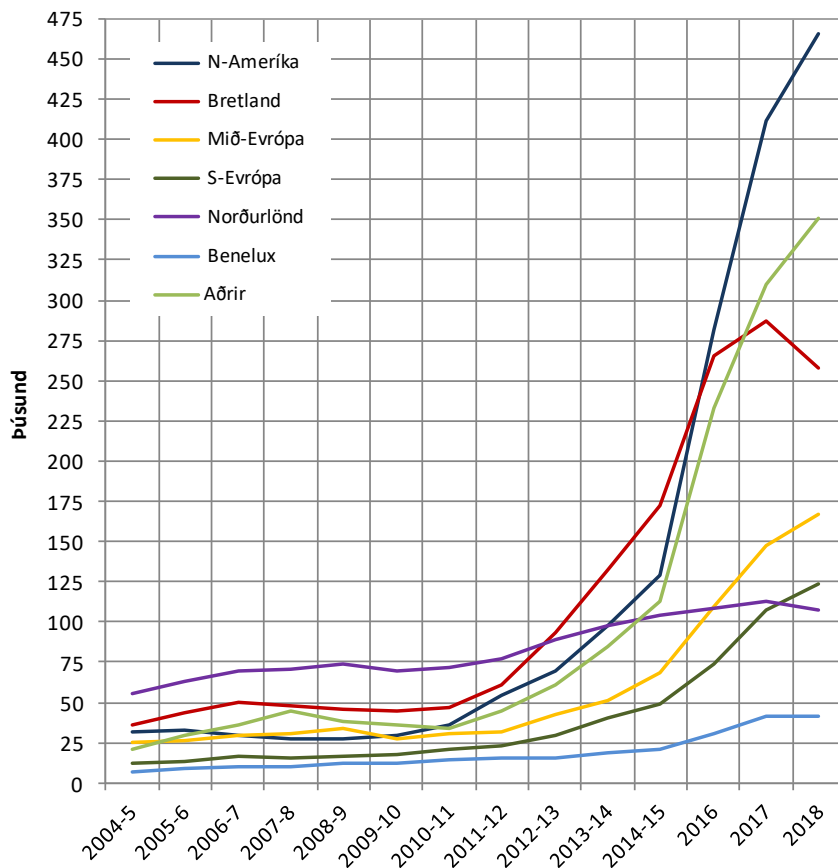
³ Í grafinu sem sýnir þróunina utan sumars eiga tölurnar við tímabilin frá september fyrra árs til maí næsta árs (utan sumars), nema árin 2016, 2017 og 2018 þar sem miðað er við mánuði utan sumars það ár (janúar-maí og september-desember).

austurhluta Evrópu og Eystrasaltsríkjanna. Einnig öll lönd Afríku, Mið- og Suður-Ameríku, en gestum þaðan fjölga hægar.

Myndi 2.2 Fjöldi erlendra ferðamanna eftir svæðum sumur 2004-2018

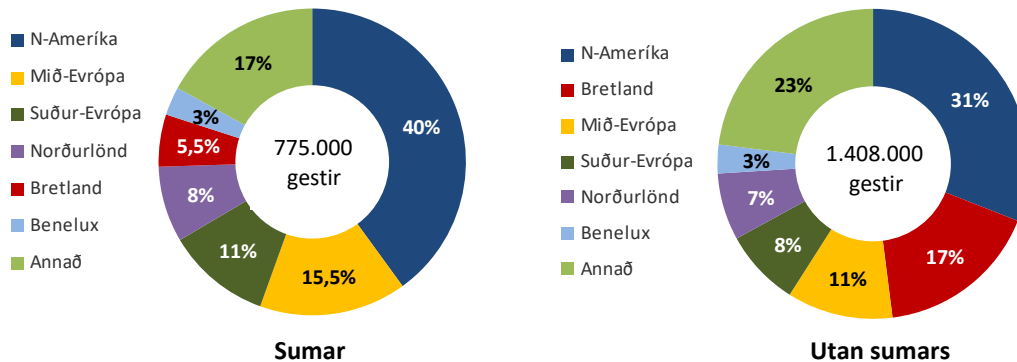
Myndi 2.3 Fjöldi erlendra ferðamanna eftir svæðum utan sumars 2004-2018

Sumarið 2018 voru um 40% erlendra ferðamanna sem komu til Íslands með flugi eða ferju frá Norður-Ameríku, 17% utan áður hefðbundinna markaðssvæða, 15,5% frá Mið-Evrópu, 11% frá Suður-Evrópu, 8% frá Norðurlöndunum, 5,5% frá Bretlandi og 3% frá Benelux löndunum.

Utan sumars 2018 var samsetning gesta töluvert önnur. Þá voru 31% gesta frá Norður-Ameríku, 23% utan helstu markaðssvæða, 17% frá Bretlandi, 11% frá Mið-Evrópu, 8% frá Suður-Evrópu, 7% Norðurlandabúar en 3% frá Benelux löndunum.

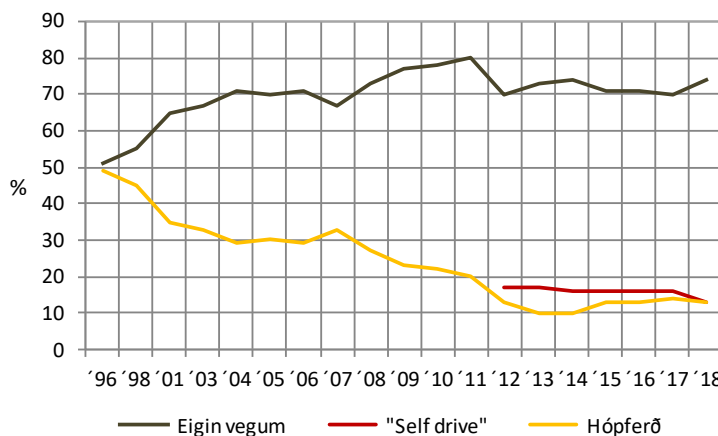
Myndir 2.4-2.5 Skipting erlendra gesta á Íslandi 2018 - eftir markaðssvæðum

2.2 Ferðamáti og farartæki

Ferðamáti erlendra ferðamanna hefur breyst mjög frá því að reglubundnar kannanir hófust hjá RRF sumarið 1996. Þá skiptust ferðamenn nánast í tvo jafn stóra hópa; annar var í skipulagðri hópferð en hinn í ferð á eigin vegum. Þetta breyttist hratt á næstu árum þannig að sumarið 2003 voru 67% á eigin vegum, tveir af hverjum þremur, en 33% í hópferð. Sumarið 2011 var síðan staðan sú að um 80% voru á eigin vegum en 20% í skipulagðri hópferð. Síðustu árin hafa svo kallaðar 'self drive' ferðir vaxið umtalsvert, þar sem ferðin er að hluta skipulögð, gisting bókuð fyrirfram og auk þess oft bókaður bílaleigubíll en ferðamennirnir keyra sjálfir. Frá sumrinu 2012 hefur RRF spurt um tíðni slíkra ferða. Sumarið 2018 voru 74% svarenda á eigin vegum, 13% í 'self drive' ferð og 13% í skipulagðri hópferð. Er það áþekk niðurstaða og sumrin 2015-2017.

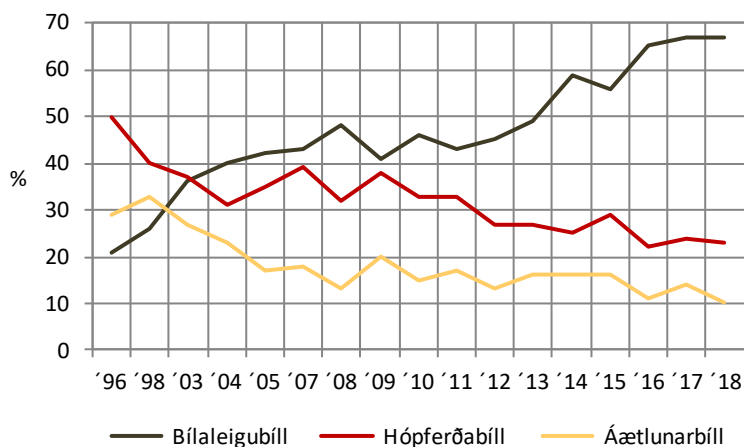
Mynd 2.6 Ferðamáti erlenda sumargesta á Íslandi 1996-2018

Utan sumars 2018 var þessu skipting nánast því sú sama; 73% ferðamanna voru þá á ferð á eigin vegum, 13% í 'self drive' ferð og 14% í hópferð.

Aukið sjálfstæði erlendra ferðamanna helst í hendur við aukningu í notkun þeirra á bílaleigubílum en minni notkun á hópferðabílum og áætlunarbílum. Samtíð 1996 nýttu 50% erlendra ferðamanna sér hópferðabíl, 20% áætlunarbíl en 21% bílaleigubíl. Samtíð 2003 notuðu svipað margir hópferðabíl og bílaleigubíl (36-37%) en færri áætlunarbíl (27%). Samtíð 2018 notuðu hins vegar 67% gestanna bílaleigubíl, 22% hópferðabíl og 10% áætlunarbíl. Auk þess eru ferðamenn nokkuð á eigin bílum (Norræna), á bílum vana/ættingja á Íslandi eða nota hjól.

Mynd 2.7 Helstu farartæki erlendra sumargesta á Íslandi 1996-2018

Um 66% ferðamanna á jaðarmánuðunum apríl, maí og september 2018 notuðu bílaleigubíl, svipað og helstu sumarmánuðina, um 56% gesta í mars og október en 46% ferðamanna í janúar, febrúar, nóvember og desember. Ef allt árið 2018 er skoðað þá nýttu um 60% bílaleigubíla. Mun fleiri notuðu eitthvað hópferðabíla að vetri en sumri 2018, t.d. um 46% gesta yfir helstu vetrarmánuðina fjóra en að jafnaði um 27% á jaðarmánuðunum.

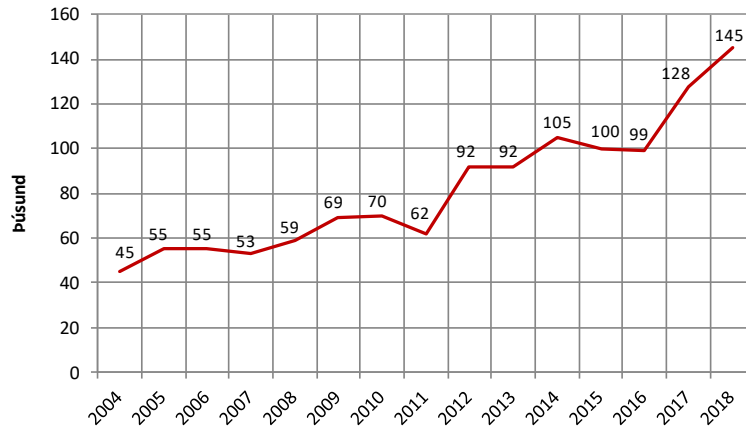

Ferðamenn á bílaleigubíl í Ljósavatnsskarði.

2.3 Ferðamenn með skemmtiferðaskipum

Ferðamönnum sem koma með skemmtiferðaskipum til Íslands hefur einnig fjölgað mikið á umliðnum árum. Þannig komu 45 þúsund erlendir skemmtiferðaskipagestir til Íslands árið 2004 (70 skipakomur) en minnst 145 þúsund árið 2018 (152 skipakomur) sem er 3,2 földun (220%).

Mynd 2.8 Fjöldi farþega með skemmtiferðaskipum til Íslands 2004-2018

Þessir ferðamenn dreifast einkum á mánuðina júní til september en koma einnig lítillega í maí. Þeir gista nær eingöngu um borð í skipunum en fara hins vegar mikið í ýmiss konar skoðunarferðir út frá viðkomustöðum skipanna og/eða skoða sig um á viðkomandi þéttbýlisstað. Ferðamenn með skemmtiferðaskipum árið 2018 voru að vanda flestir frá Þýskalandi (30%), Bandaríkjunum (22%) og Bretlandi (16%). Árið 2018 komu ferðamenn frá Ástralíu (5%) og Kanada (4%) í næstu sætum.⁴

⁴ Heimild: www.faxafloahafnir.is/en/cruise-statistics

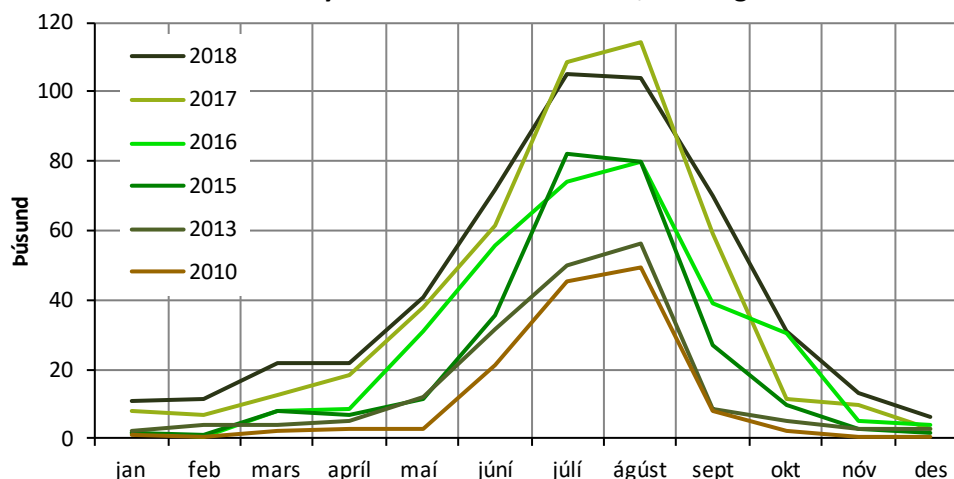
3.0 Erlendir ferðamenn á Norðurlandi 2010-2018

3.1 Erlendir ferðamenn og gistinætur í Húnavatnssýslum

Samkvæmt *Dear Visitors* könnun RRF má áætla að 135 þúsund erlendir ferðamenn hafi farið um Húnavatnssýslur árið 2010, 184 þúsund árið 2013, 267 þúsund árið 2015, 338 þúsund árið 2016, 451 þúsund árið 2017 og 508 þúsund árið 2018 (sbr. mynd 3.1). Samkvæmt því 3,8 faldaðist fjöldi þeirra frá 2010 til 2018 og jókst um 13% frá 2017 til 2018. Þetta þýðir einnig að 23% erlendra ferðamanna til Íslands með flugi eða ferju árið 2018 komu í Húnavatnssýslur en 27,5% þeirra árið 2010 (um 490 þúsund ferðamenn til landsins það ár).⁵ Samkvæmt því hefur hlutdeild Húnavatnssýslna í komum ferðamanna dregist saman um 15% á tímabilinu.

Sumarmánuðina er áætlað að erlendum gestum sem komu í sýslurnar hafi fjölgað úr 116 þúsund árið 2010 í 281 þúsund árið 2018, eða 2,4 falt (142%). Um 1% fækkun frá 2017. Hins vegar fjölgaði erlendum ferðamönnum utan sumars úr 20 þúsund árið 2010 í 227 þúsund árið 2018, eða 11 falt. Þetta sýnir sýna að ferðamannatíminn í Húnavatnssýslum hefur lengst mikið á síðustu árum.

Mynd 3.1 Áætlaður fjöldi erlendra ferðamanna sem fóru um Húnavatnssýslur eftir mánuðum 2010, 2013 og 2015-2018

2018	10,7	11,4	22,0	21,9	40,8	72,0	105,0	104,0	69,8	31,0	13,2	6,1
2017	7,9	7,0	12,8	18,5	38,0	61,4	108,8	114,2	59,2	11,2	9,4	2,9
2016	1,8	0,7	8,0	8,6	30,9	55,4	74,0	80,0	39,1	30,3	5,1	3,8
2015	1,7	0,8	8,1	7,0	11,1	35,8	82,1	79,6	27,0	9,9	2,7	1,5
2013	2,4	4,0	3,9	5,1	11,7	31,7	50,0	56,4	8,3	5,1	3,0	2,6
2010	1,0	0,2	2,1	2,5	2,5	21,2	45,1	49,5	8,0	2,4	0,5	0,3

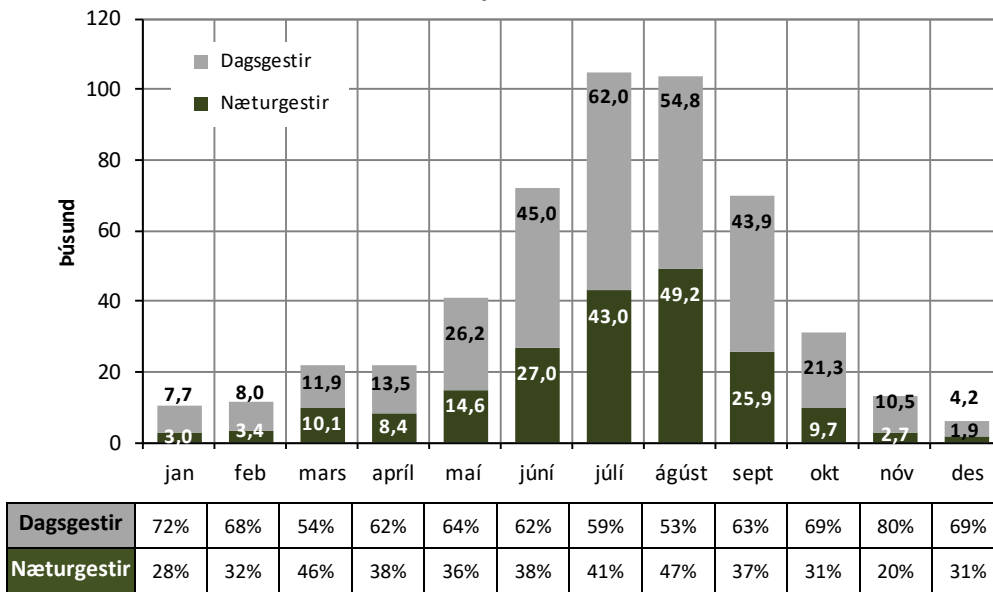
⁵ Hér er gengið út frá því að 93% þeirra erlendu gesta sem fóru frá landinu með flugi eða ferju árið 2018 hafi verið ferðamenn, eða 2.183 þúsund af alls um 2.348 þúsund erlendum brottförum. Hin 7% hafi verið sjálfstengingarþegar eða erlendir starfsmenn á Íslandi. Viðmiðunartala fjöldaáætlana í þessari samatekt miðast því við 2.183 þúsund ferðamenn árið 2018, sbr. neðanmálgrein 2.

Við Skagaströnd.

Á mynd 3.2 má sjá áætlaðan fjölda og hlutfallsskiptingu erlendra dagsgesta og næturgesta í Húnavatnssýslum eftir mánuðum 2018 (skv. *Dear Visitors* könnun RRF). Þegar allt árið er skoðað er áætlað að af 508 þúsund erlendum gestum hafi 199 þúsund gisti (39%) en 309 þúsund verið dagsgestir (61%). Um 42% sumargesta gistu í sýslunum en 35% þeirra sem komu utan sumars.

Mynd 3.2 Áætlaður fjöldi og hlutfall erlendra næturgesta og dagsgesta í Húnavatnssýslum eftir mánuðum 2018

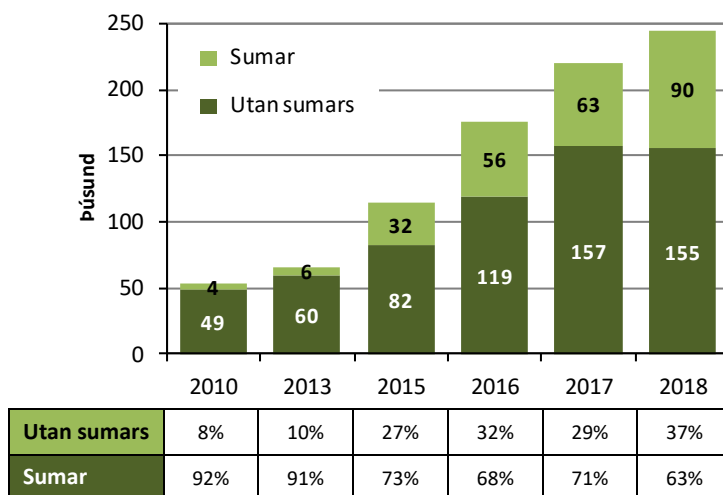

Þeir 199 þúsund erlendu gestir sem gistu Húnavatnssýslum árið 2018 dvöldu þar að jafnaði í 1,23 nætur en næturgestir árin 2015-2017, 2013 og 2010 í 1,2-1,3 nætur. Þannig eru erlendar gistinætur í Húnavatnssýslum áætlaðar 245 þúsund árið 2017 eða um 1,7% af erlendum gistinóttum á Íslandi það ár, (alls áætlaðar 14,2 milljónir sbr. kafla. 2.1), 220 þúsund árið 2017, 175 þúsund árið 2016, 122 þúsund árið 2015, 74 þúsund árið 2013 og 60 þúsund árið 2010.⁶

⁶. Hér eru gistinætur erlendra ferðamanna á hálendi Húnavatnssýslna áætlaðar og meðtaldar. Helsti gististaðurinn þar er Hveravellir og þar voru seldar gistinætur árið 2017 um 10.500. Heimild: <http://fasteignir.visir.is/property/238889> Auk þess gista sumarferðamenn nokkuð á hálendi Húnavatnssýslna í húsbílum eða tjöldum á víðavangi eða í gönguskálum.

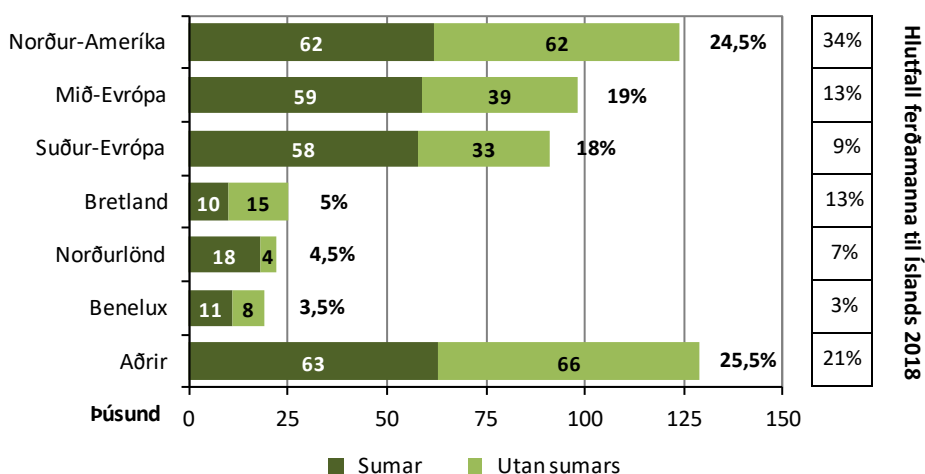
Árið 2018 er áætlað að 37% erlendra gistingu í Húnavatnssýslum hafi verið utan sumars (90 þúsund) 29% árið 2017, 32% árið 2016, 27% árið 2015 en aðeins 10% árið 2013 og 8% árið 2010. Þetta sést betur á mynd 3.3. Þannig hefur verulegur árangur náðst við að fjölga gistingu í sýslunum hlutfallslega utan sumars.

Mynd 3.3 Áætlaður fjöldi og hlutfall erlendra gistingu í Húnavatnssýslum að sumri og utan sumars 2010, 2013 og 2015-2018

Árið 2018 er áætlað að af 508 þúsund erlendum gestum í Húnavatnssýslum hafi 129 þúsund verið búsettir utan áður hefðbundinna markaðssvæða (25,5%), þar af tæplega helmingur frá Asíu, 124 þúsund í N-Ameríku (24,5%), 98 þúsund í Mið-Evrópu (19%), 91 þúsund í S-Evrópu (18%), 25 þúsund á Bretlandi (5%), 22 þúsund á Norðurlöndum (4,5%) og 19 þúsund í Benelux (3,5%).

Mynd 3.4 Áætlaður fjöldi og hlutfall erlendra ferðamanna í Húnavatnssýslum eftir markaðssvæðum árið 2018

Þessi skipting er frábrugðin samsetningu ferðamanna á Íslandi eftir markaðssvæðum árið 2018, sbr. dálkinn hægra megin við grafið hér að ofan. Þannig skila gestir frá Mið-Evrópu, Suður-Evrópu, og frá löndum áður utan okkar helstu markaðssvæða sér betur í Húnavatnssýslur en hlutfall þeirra af gestum til Íslands gæti gefið vísbendingar um. Hins vegar eru Bretar ólíklegastir til að leggja þangað leið sína og síðan Norðurlandabúar. Þannig voru Bretar um 13% gesta til Íslands árið 2018 en einungis 5% af erlendum gestum í Húnavatnssýslum.

3.2 Erlendir ferðamenn og gistinætur í Skagafirði

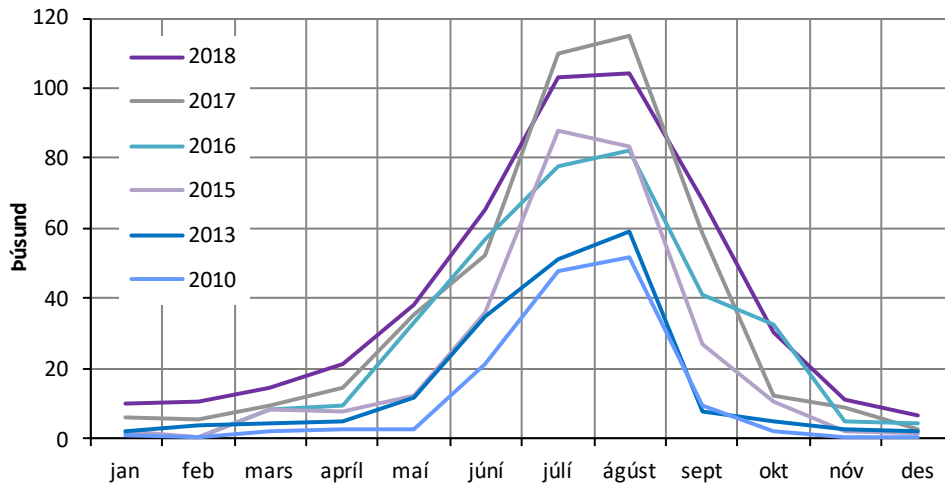

Grundarkirkja á Höfðaströnd í Skagafirði.

Samkvæmt *Dear Visitors* könnun RRF má áætla að 142 þúsund erlendir ferðamenn hafi farið um Skagafjörð árið 2010, 191 þúsund árið 2013, 280 þúsund árið 2015, 353 þúsund árið 2016, 431 þúsund árið 2017 og 484 þúsund árið 2018 (sbr. mynd 3.5). Samkvæmt því fjölgaði þeim 3,4 falt frá 2010 til 2018 og um 12% frá 2017 til 2018. Þetta þýðir einnig að 22% erlendra ferðamanna til Íslands með flugi eða ferju árið 2018 komu í Skagafjörð en það hlutfall var 29% árið 2010. Samkvæmt því hefur hlutdeild Skagafjarðar í erlendum gestum minnkað um 24% á tímabilinu.

Sumarmánuðina þrjá er áætlað að erlendum gestum sem komu í Skagafjörð hafi fjölgað úr 121 þúsund árið 2010 í 272 þúsund árið 2018, eða 2,2 falt (120%). Hins vegar fjölgaði erlendum gestum í Skagafirði utan sumars mikið meira á sama tíma, úr 21 þúsund í 212 þúsund, eða tífalt. Þessar niðurstöður sýna að ferðamannatíminn í Skagafirði hefur lengst mikið á síðustu árum.

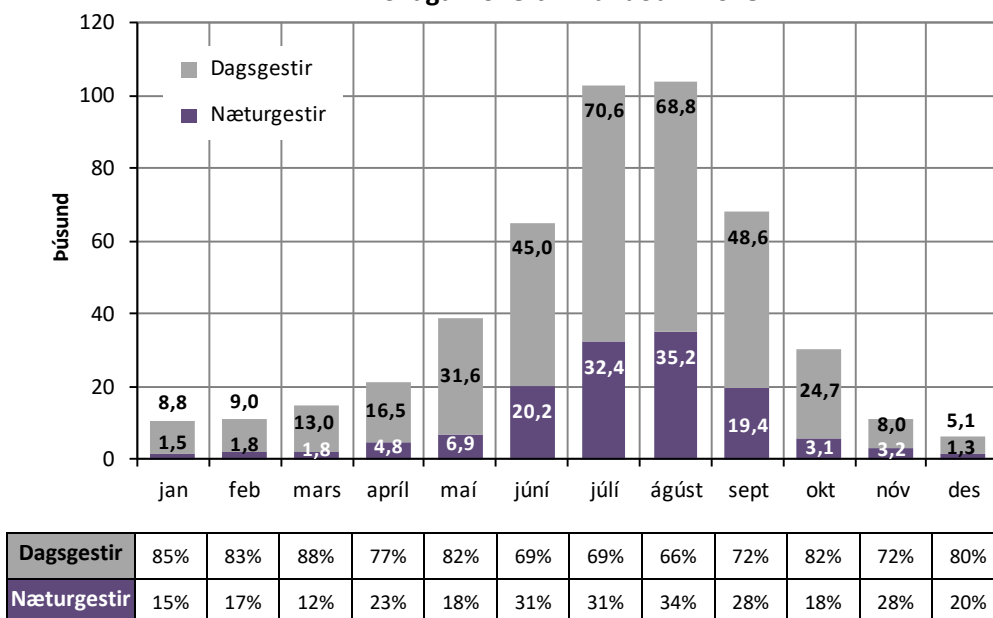
Mynd 3.5 Áætlaður fjöldi erlendra ferðamanna sem fóru um Skagafjörð eftir mánuðum 2010, 2013 og 2015-2018

2018	10,3	10,8	14,8	21,3	38,5	65,2	103,0	104,0	68,0	30,2	11,2	6,4
2017	6,3	5,7	9,4	14,7	35,6	52,5	110,0	114,7	58,8	12,3	6,7	2,5
2016	1,7	0,5	8,1	9,5	33,0	57,0	77,5	82,5	41,2	32,5	5,2	4,5
2015	2,0	0,7	8,6	7,6	12,3	35,8	87,8	83,6	27,1	10,8	2,1	1,5
2013	2,4	4,1	4,2	5,2	12,0	34,6	51,3	59,2	7,9	5,1	3,0	2,4
2010	1,0	0,2	2,3	2,5	2,6	21,2	47,9	52,0	9,4	2,3	0,3	0,3

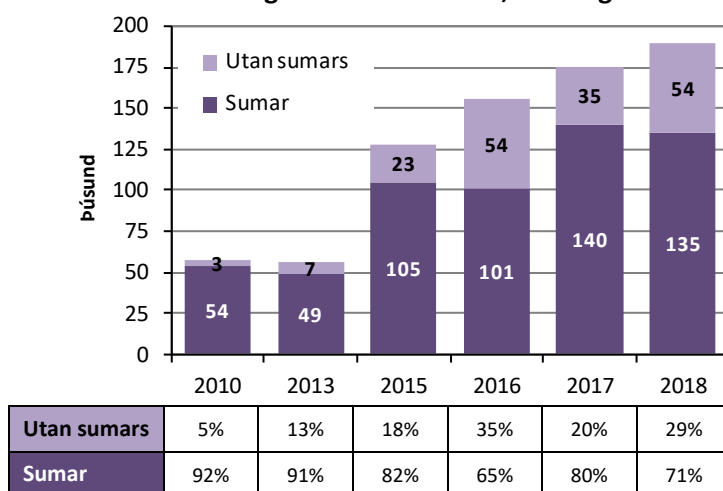
Á mynd 3.6 má sjá áætlaðan fjölda og hlutfallsskiptingu erlendra dags- og næturgesta í Skagafirði eftir mánuðum 2018 (skv. *Dear Visitors* könnun RRF). Þegar allt árið er skoðað er áætlað að af 484 þúsund erlendum gestum þar hafi 134 þúsund gist (28%) en 350 þúsund verið dagsgestir (72%). Um 32% erlendra sumargesta sem fóru um Skagafjörð gistu en 22% gesta utan sumars.

Mynd 3.6 Áætlaður fjöldi og hlutfall erlendra næturgesta og dagsgesta í Skagafirði eftir mánuðum 2018

Þeir 134 þúsund erlendu næturgestir í Skagafirði 2018 dvöldu að jafnaði í 1,4 nætur, í 1,35 nætur árin 2017 og 2016, 1,45 nætur árið 2015 og 1,3 nætur árin 2013 og 2010. Þannig eru erlendar gistinætur í Skagafirði áætlaðar 189 þúsund árið 2018, um 1,3% af erlendum gistinóttum á Íslandi það ár,⁷ 175 þúsund árið 2017, 155 þúsund 2016, 128 þúsund árið 2015, 56 þúsund 2013 og 57 þúsund 2010. Árið 2018 er áætlað að 22% erlendra gistinátta í Skagafirði hafi verið utan sumars, 20% árið 2017, 35% árið 2016, 18% árið 2015, 13% árið 2013 og 5% árið 2010, sbr. mynd 3.7.

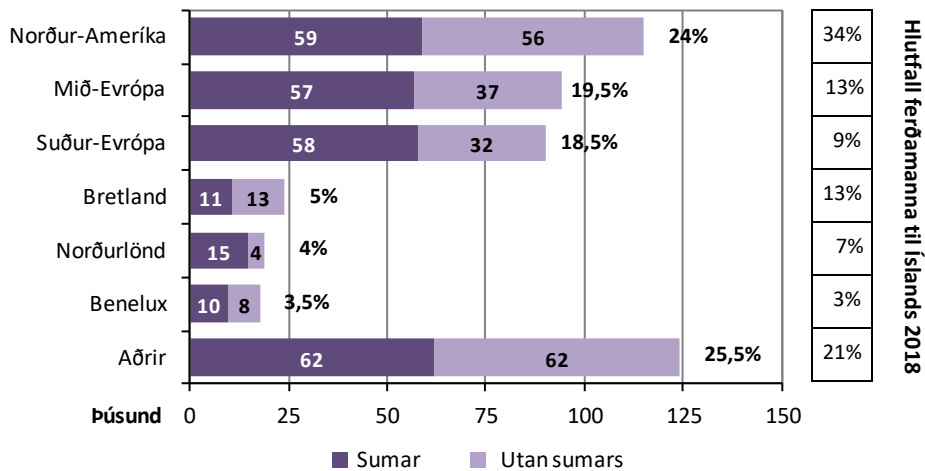
Mynd 3.7 Áætlaður fjöldi og hlutfall erlendra gistinátta í Skagafirði að sumri og utan sumars 2010, 2013 og 2015-2018

⁷ Hér með taldar eru áætlaðar 2-3 þúsund gistinætur á hálendi Skagafjarðar,

Árið 2018 er áætlað að af 484 þúsund erlendum gestum í Skagafirði hafi 124 þúsund verið búsettir utan áður hefðbundinna markaðssvæða (25,5%), þar af tæplega helmingur frá Asíu, 115 þúsund í Norður-Ameríku (24%), 94 þúsund í Mið-Evrópu (19,5%), 90 þúsund í Suður-Evrópu (18,5%), 24 þúsund á Bretlandseyjum (5%), 19 þúsund á Norðurlöndunum (4%) og 18 þúsund í Benelux löndunum (3,5%).

Mynd 3.8 Áætlaður fjöldi og hlutfall erlendra ferðamanna í Skagafirði eftir markaðssvæðum árið 2018

Þessi skipting er verulega frábrugðin samsetningu erlendra ferðamanna á Íslandi eftir markaðssvæðum árið 2018, sbr. dálkinn hægra megin við grafið að ofan. Erlendir gestir frá Mið-Evrópu, Suður-Evrópu og frá löndum áður utan okkar helstu markaðssvæða skila sér betur í Skagafjörð en hlutfall þeirra af gestum til Íslands gæti bent til. Hins vegar eru ferðamenn frá Bretlandi ólíklegastir til að leggja þangað leið sína og síðan Norðurlandabúar. Þannig voru Bretar um 13% gesta til Íslands árið 2018 en einungis 5% af erlendum gestum í Skagafirði.

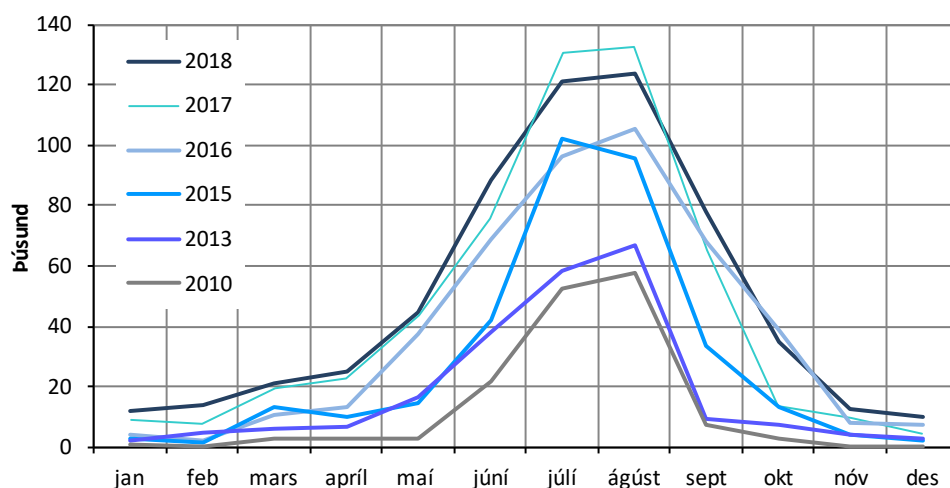
Frá Vestnorden ferðakaupstefnunni á Akureyri í október 2018.

3.3 Erlendir ferðamenn og gistinætur í Eyjafirði

Samkvæmt *Dear Visitors* könnun RRF má áætla að 151 þúsund erlendir ferðamenn hafi farið um Eyjafjörð árið 2010, 223 þúsund árið 2013, 334 þúsund árið 2016, 459 þúsund árið 2016, 533 þúsund árið 2017 og 585 þúsund árið 2018 (sbr. mynd 3.9).⁸ Samkvæmt því fjölgaði þeim 3,9 falt frá 2010 til 2018 og um 10% frá 2017 til 2018. Þetta þýðir einnig að 27% erlendra ferðamanna til Íslands með flugi eða ferju árið 2018 komu í Eyjafjörð en 31% þeirra árið 2010. Miðað við það því hefur hlutur Eyjafjarðar af gestum til Íslands dregist saman um 13% á tímabilinu.

Sumarmánuðina þrjá er áætlað að erlendum gestum sem komu í Eyjafjörð hafi fjölgað úr 132 þúsund árið 2010 í 334 þúsund árið 2018, eða 2,5 falt (153%). Hins vegar fjölgaði erlendum gestum í Eyjafirði utan sumartíma mikið meira á sama árabili, úr 19 þúsund í um 251 þúsund, eða 13 falt. Þessar niðurstöður sýna ótvírætt að ferðamannatíminn í Eyjafirði hefur lengst verulega á síðustu árum og að nú koma ferðamenn þangað í verulegu mæli átta mánuði ársins, nokkuð í janúar, febrúar og nóvember en síst í desember.

Mynd 3.9 Áætlaður fjöldi erlendra ferðamanna sem fóru um Eyjafjörð eftir mánuðum 2010, 2013 og 2015-2018

2018	12,1	14,0	20,9	24,7	44,4	88,8	121,0	124,0	77,7	35,0	12,6	9,8
2017	8,7	7,3	19,3	22,9	43,4	75,4	131,0	132,5	65,0	13,5	9,9	4,3
2016	3,7	1,8	10,3	12,9	37,3	69,0	96,3	105,2	68,3	39,0	8,0	7,4
2015	2,9	1,2	13,4	9,7	14,5	42,2	102,1	95,5	33,2	13,3	4,3	1,9
2013	2,3	4,7	6,3	6,7	16,3	38,1	58,6	67,1	9,0	7,0	4,0	2,9
2010	1,0	0,2	2,4	2,5	2,7	21,8	52,6	57,4	7,6	2,5	0,2	0,2

⁸ Hér eru um 3 þúsund breskir farþegar með ferðaskrifstofunni Super Break meðtaldir. Þeir komu með beinu flugi til Akureyrar í janúar, febrúar og desember 2018. Dvöldu nær eingöngu á Akureyri í 3,5 nætur að jafnaði (3 eða 4 nætur) eða alls um 10 þúsund nætur.

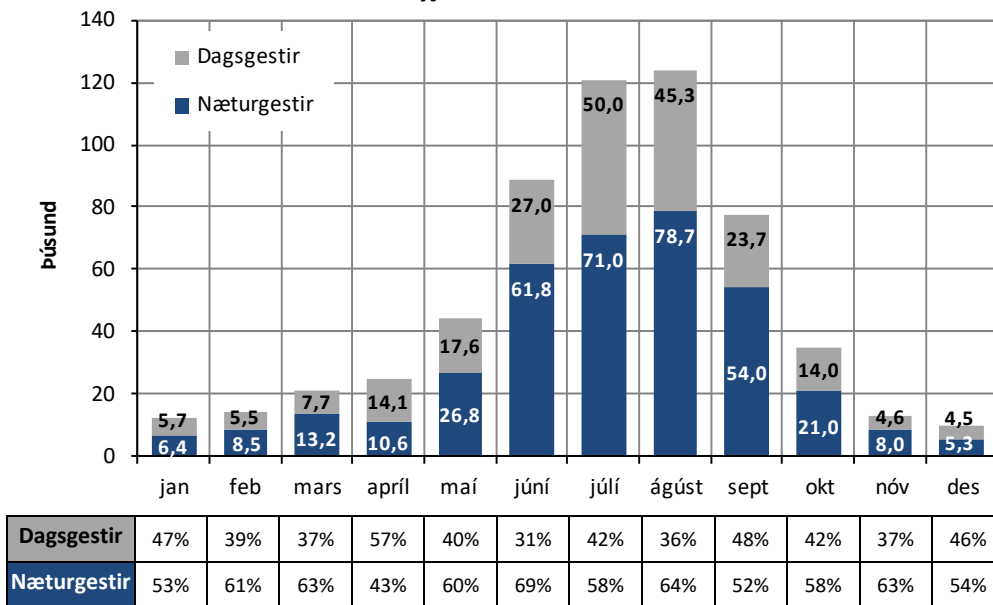
Farþegar með skemmtiferðaskipum til Akureyrar eru hins vegar ekki með hér en þeir voru um 128 þúsund 2018. (www.port.is/index.php?pid=65&w=st). Að þeim meðtöldum má áætla erlenda gesti í Eyjafirði um 713 þúsund í fyrra. Þá komu 5-6 þúsund gestir með skemmtiferðaskipum til Sigufjarðar árið 2018 og áþekkur fjöldi til Grímseyjar. Langlestir þeirra komu einnig með skipunum til Akureyrar.

Sigló Hótel.

Á mynd 3.10 má sjá áætlaðan fjölda og skiptingu erlendra dagsgesta og næturgesta í Eyjafirði eftir mánuðum 2018 (skv. *Dear Visitors* könnun RRF). Þegar allt árið er skoðað er áætlað að af 585 þúsund erlendum gestum þar hafi 365 þúsund gist (62%) en 220 þúsund verið dagsgestir (38%). 63% sumargesta í Eyjafirði 2018 gistu og 61% þeirra sem komu utan sumars.

Mynd 3.10 Áætlaður fjöldi og hlutfall erlendra næturgesta og dagsgesta í Eyjafirði eftir mánuðum 2018

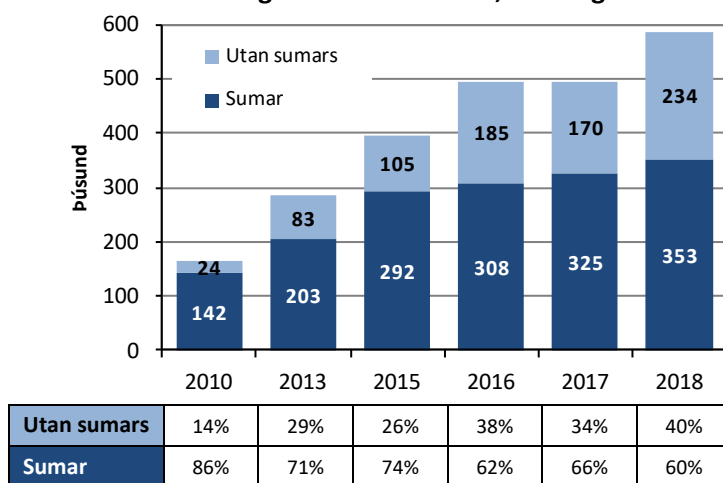

Þeir 365 þúsund erlendu gestir sem gistu í Eyjafirði árið 2018 dvöldu þar að jafnaði í 1,6 nætur en næturgestir árið 2017 í 1,65 nætur, í 1,75 nætur árið 2016, 2,0 nætur árið 2015, árið 2013 í 2,3 nætur og árið 2010 í 1,8 nætur. Þannig eru erlendar gistinætur í Eyjafirði áætlaðar 587 þúsund árið 2018, eða um 4,1% af erlendum gistinóttum á Íslandi það ár, 495 þúsund árið 2017, 493 þúsund árið 2016, 397 þúsund árið 2015, 286 þúsund árið 2013 og 166 þúsund árið 2010.⁹

⁹. Hér eru gistinætur erlendra ferðamanna á hálendi Eyjafjarðar meðtaldar og áætlaðir um fjögur þúsund. Helsti gististaðurinn þar er Laugafell og þar hafa skráðar gistinætur síðust árin verið nálægt tvö þúsund. Auk þess gista ferðamenn nokkuð á hálendi Eyjafjarðar í húsbílum eða tjöldum á víðavangi eða í gönguskálum. Þá eru um 10 þúsund gistinætur fapæga með Super Break að vetrarlagi einni meðtaldar hér.

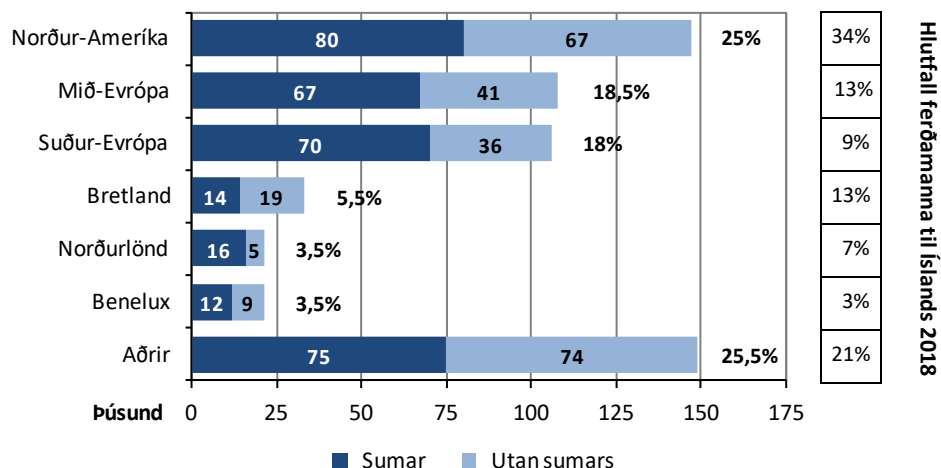
Árið 2018 er áætlað að 40% erlendra gistinguáttá í Eyjafirði hafi verið utan sumars, 34% árið 2017, 38% árið 2016, 26% árið 2015, 29% árið 2013 og 14% árið 2010. Þetta sést betur á mynd 3.11.

Mynd 3.11 Áætlaður fjöldi og hlutfall erlendra gistinguáttá í Eyjafirði að sumri og utan sumars 2010, 2013 og 2015-2018

Árið 2018 er áætlað að af 585 þúsund erlendum gestum í Eyjafirði sem komu til landsins með flugi eða ferju hafi 149 þúsund verið búsettir utan áður hefðbundinna markaðssvæða (25,5%), tæplega helmingur frá Asíu, 147 þúsund í Norður-Ameríku (25%), 108 þúsund í Mið-Evrópu (18,5%), 106 þúsund í Suður-Evrópu (18%), 33 þúsund á Bretlandi (5,5%), 21 þúsund á Norðurlöndum (3,5%) og jafn margir í Benelux löndunum (3,5%).

Mynd 3.12 Áætlaður fjöldi og hlutfall erlendra ferðamanna í Eyjafirði eftir markaðssvæðum árið 2018

Þessi skipting er verulega frábrugðin samsetningu erlendra ferðamanna á Íslandi eftir markaðssvæðum árið 2018 sem sjá má í dálkinum hægra megin við grafið hér að ofan. Þannig er ljóst að erlendir gestir frá Mið-Evrópu, Suður-Evrópu og frá löndum áður utan okkar helstu markaðssvæða skila sér betur í Eyjafjörð en hlutfall þeirra af erlendum gestum til Íslands gæti gefið vísbendingar um. Hins vegar eru ferðamenn frá Bretlandseyjum ólíklegastir til að leggja þangað leið sína og síðan ferðamenn frá Norðurlöndum.

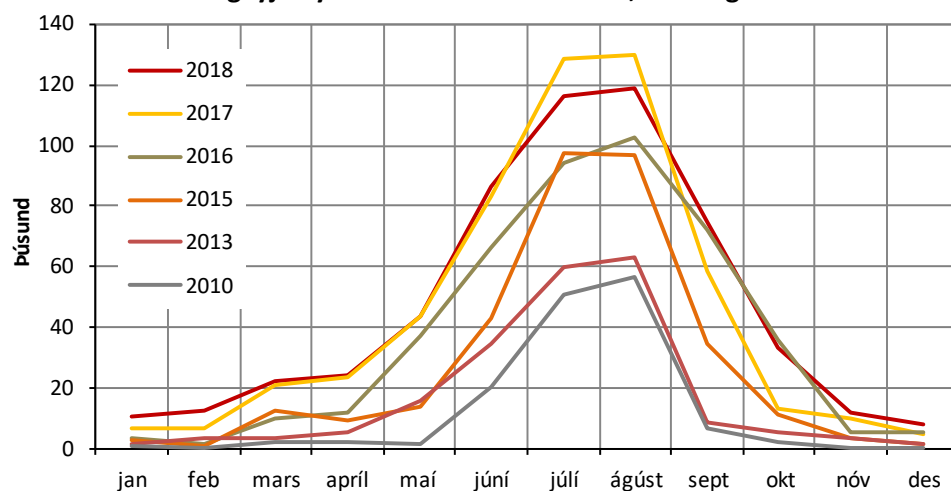
3.4 Erlendir ferðamenn og gistinætur í Þingeyjarsýslum

Samkvæmt *Dear Visitors* könnun RRF má áætla að 143 þúsund erlendir ferðamenn hafi farið um Þingeyjarsýslur árið 2010, 205 þúsund árið 2013, 326 þúsund árið 2015, 443 þúsund árið 2016, 529 þúsund árið 2017 og 562 þúsund árið 2018 (sbr. mynd 3.13).¹⁰ Samkvæmt því fjölgaði þeim 3,9 falt frá 2010 til 2018 og um 6% frá 2017 til 2018. Þetta þýðir einnig að 26% erlendra ferðamanna til Íslands með flugi eða ferju árið 2018 komu í Þingeyjarsýslur en 29% þeirra árið 2010. Samkvæmt því hafa Þingeyjarsýslur misst um 11% hlutdeild á tímabilinu 2010 til 2018.

Sumarmánuðina er áætlað að erlendum ferðamönnum sem komu í Þingeyjarsýslur hafi fjölgað úr 127 þúsund árið 2010 í 322 þúsund árið 2018 (fækkun um 8% frá 2017), eða 2,5 falt. Hins vegar fjölgaði erlendum vetrargestum þar margfalt meira, úr 16 þúsund í um 240 þúsund, eða 15 falt.

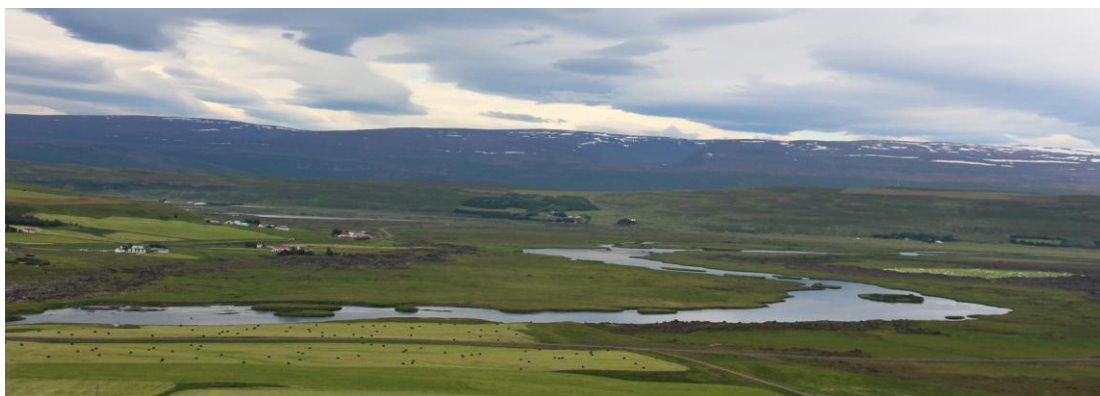
Þessar niðurstöður sýna ótvírætt að ferðamannatíminn í Þingeyjarsýslum hefur lengst umtalsvert og að nú koma ferðamenn þangað einnig í miklu mæli að vori og hausti (mars, apríl, maí og september). Hins vegar gengur nokkru hægar að fjölga ferðamönnum yfir dimmustu vetrarmánuðina en þar hefur þó talsverðir árangur einnig náðst á síðustu árum.

Mynd 3.13 Áætlaður fjöldi erlendra ferðamanna sem fóru um Þingeyjarsýslur eftir mánuðum 2010, 2013 og 2015-2018

2018	10,6	12,4	22,0	24,1	43,7	86,6	116,0	119,0	74,5	33,4	11,7	7,8
2017	6,8	6,5	21,0	23,3	43,8	83,2	128,5	129,8	58,8	13,1	10,0	4,4
2016	3,0	1,2	9,7	11,8	36,8	66,2	94,0	102,7	71,8	36,0	5,1	5,1
2015	2,6	0,6	12,6	9,2	13,5	42,9	97,4	96,5	34,4	11,4	3,4	1,5
2013	1,3	3,0	3,5	5,0	15,7	34,6	60,1	62,8	8,6	5,2	3,6	1,4
2010	1,0	0,3	2,1	2,2	1,3	20,4	50,4	56,5	6,7	1,7	0,2	0,2

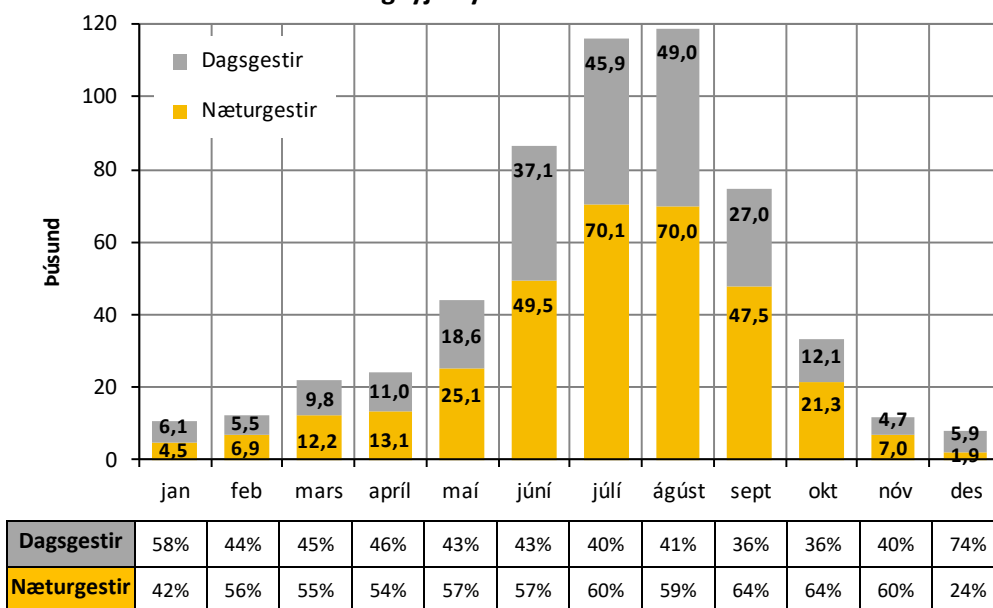
¹⁰. Hér eru farþegar með skemmtiferðaskipum ekki meðtaldir en þeir voru um 128 þúsund til Akureyrar árið 2018. Samkvæmt upplýsingum frá Sérleyfisbílum Akureyrar fóru líklega um 75 þúsund þeirra (nær 60%) í skoðunarferðir; þar af nálægt 45 þúsund í Suður-Þingeyjarsýslu. Þar við bætast 8-9 þúsund farþegar með skipum til Húsavíkur (sem nær allir fóru einnig með skiptunum til Akureyrar). Með þessu má því áætla heildarfjölda erlendra gesta í Þingeyjarsýslum um 615 þúsund árið 2018.

Aðaldalur.

Á mynd 3.14 má sjá áætlaðan fjölda og hlutfallsskiptingu erlendra dagsgesta og næturgesta í Þingeyjarsýslum eftir mánuðum 2018 (skv. *Dear Visitors* könnun RRF). Þegar allt árið er skoðað er áætlað að af 562 þúsund erlendum gestum þar hafi 329 þúsund gisti (59%) en 233 þúsund verið dagsgestir (41%). Um 59% sumargesta gistu og 58% þeirra sem komu utan sumars.

Mynd 3.14 Áætlaður fjöldi og hlutfall erlendra næturgesta og dagsgesta Þingeyjarsýslum eftir mánuðum 2018

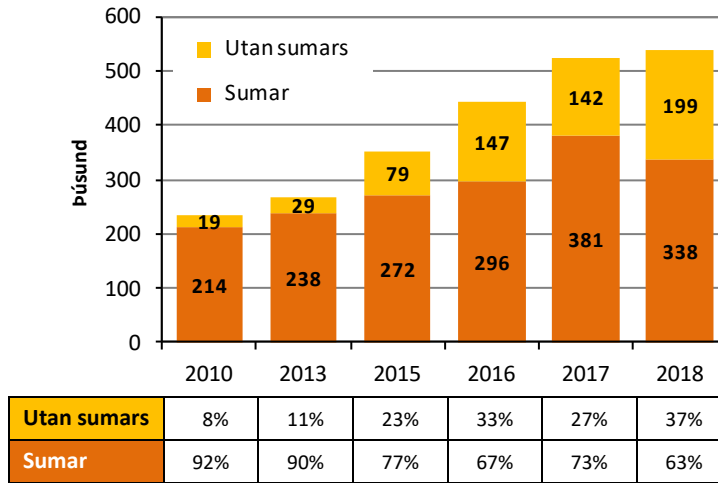

Þeir 329 þúsund erlendu gestir sem gistu í Þingeyjarsýslum árið 2018 dvöldu þar að jafnaði 1,65 nætur en næturgestir árið 2017 í 1,75 nætur, 2016 og 2015 í 1,7 nætur en í 2,2 nætur árin 2013 og 2010. Þannig eru erlendar gistinætur í Þingeyjarsýslum áætlaðar 537 þúsund árið 2018, um 3,8% af erlendum gistinóttum á Íslandi, 523 þúsund nætur árið 2017, 433 þúsund árið 2016, 351 þúsund árið 2015, 267 þúsund árið 2013 og 233 þúsund árið 2010.¹¹ Árið 2018 er áætlað að 37% erlendra gistingu í Þingeyjarsýslum hafi verið utan sumars, 27% árið 2017, 33% árið 2016, 23%

¹¹. Hér eru gistingu erlendra ferðamanna á hálendi Þingeyjarsýslna áætlaðar og meðtaldar. Helstu gistingu þar eru Drekgil við Öskju og Herðubreiðarlindir. Þar hafa skráðar gistingu undanfarnir ár verið 6-8 þúsund, um þrefalt fleiri í Drekgili en í Herðubreiðarlindum. Auk þess gista ferðamenn talsvert á hálendi Þingeyjarsýslna í húsbílum, 'camperum' og tjöldum á víðavangi eða í gönguskálum.

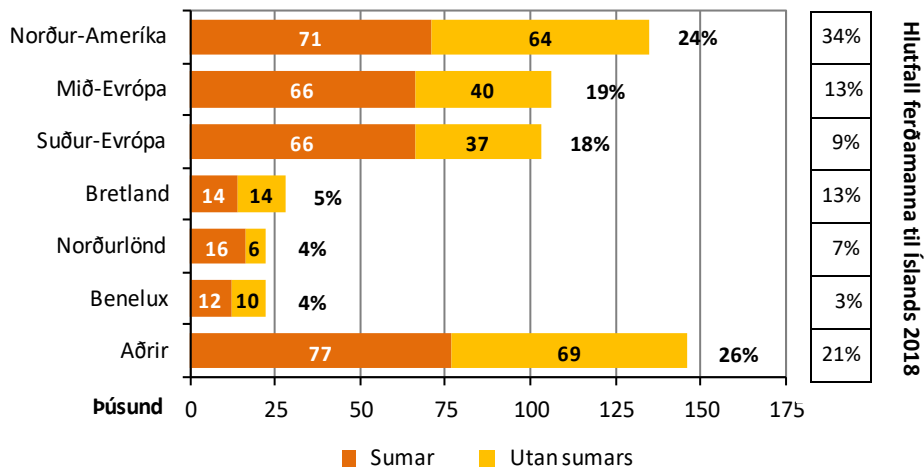
árið 2015, 11% árið 2013 og 8% árið 2010. Þetta sést betur á mynd 3.15. Samkvæmt því hefur verulegur árangur náðst við að fjölga gistinguðum á svæðinu hlutfallslega utan sumars.

Mynd 3.15 Áætlaður fjöldi og hlutfall erlendra gistinguðna í Þingeyjarsýslum að sumri og utan sumars 2010, 2013 og 2015-2018

Árið 2018 er áætlað að af 562 þúsund erlendum gestum í Þingeyjarsýslum sem komu til landsins með flugi eða ferju hafi 146 þúsund verið búsettir utan áður hefðbundinna markaðssvæða (26%), tæplega helmingur þeirra frá Asíu, 135 þúsund í N-Ameríku (24%), 106 þúsund í Mið-Evrópu (19%), 103 þúsund í S-Evrópu (18%), 28 þúsund á Bretlandi (5%), 22 þúsund á Norðurlöndum (4%) og jafn margir í Benelux löndum (4%).

Mynd 3.16 Áætlaður fjöldi og hlutfall erlendra ferðamanna í Þingeyjarsýslum eftir markaðssvæðum árið 2018

Þessi skipting er verulega frábrugðin samsetningu erlendra ferðamanna á Íslandi eftir markaðssvæðum árið 2018 sem sjá má í dálkinum hægra megin við grafið hér að ofan. Þannig er ljóst að erlendir gestir frá Mið-Evrópu, Suður-Evrópu og frá löndum utan okkar helstu markaðssvæða skila sér betur í Þingeyjarsýslur en hlutfall þeirra af erlendum gestum til Íslands gæti gefið vísbendingar um. Hins vegar eru ferðamenn frá Bretlandseyjum ólíklegastir til að leggja þangað leið sína og síðan ferðamenn frá Norðurlöndum. Þannig voru Bretar um 13% gesta til Íslands árið 2018 en einungis 5% af erlendum gestum í Þingeyjarsýslum.

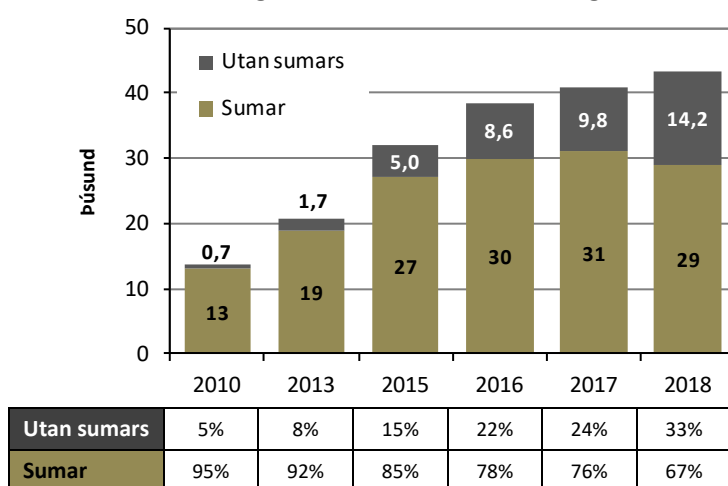
3.4.1 Erlendir ferðamenn á norðausturhorninu

Við Finna fjörð austan Langaness.

Samkvæmt *Dear Visitors* könnun RRF má áætla að 14 þúsund erlendir ferðamenn hafi farið eitthvað norðausturhorn Norðurlands árið 2010 (þ.e. komið að Kópaskeri, Raufarhöfn, Þórshöfn eða Bakkafirði), 21 þúsund árið 2013, 32 þúsund árið 2015, 39 þúsund árið 2016, 41 þúsund árið 2017 og 43 þúsund árið 2018 (sbr. mynd 3.17). Af þeim sem komu árið 2018 má áætla að 5-6 þúsund hafi verið Norrænufarþegar. Samkvæmt því fjölgaði erlendum ferðamönnum á þessu svæði 3,2 falt frá 2010 til 2018 en aðeins um 6% frá 2017 til 2018. Þetta þýðir að 2% af ferðamönnum til Íslands árið 2019 komu norðaustursvæðið, þar af 4,3% sumargesta en 0,8% gesta utan sumars, en 2,9% þeirra árið 2010. Samkvæmt því hefur svæðið misst um 30% hlutdeild í komum ferðamanna á tímabilinu.

Mynd 3.17 Áætlaður fjöldi og hlutfall erlendra ferðamanna norðausturhornið sumri og utan sumars 2010, 2013 og 2015-2018

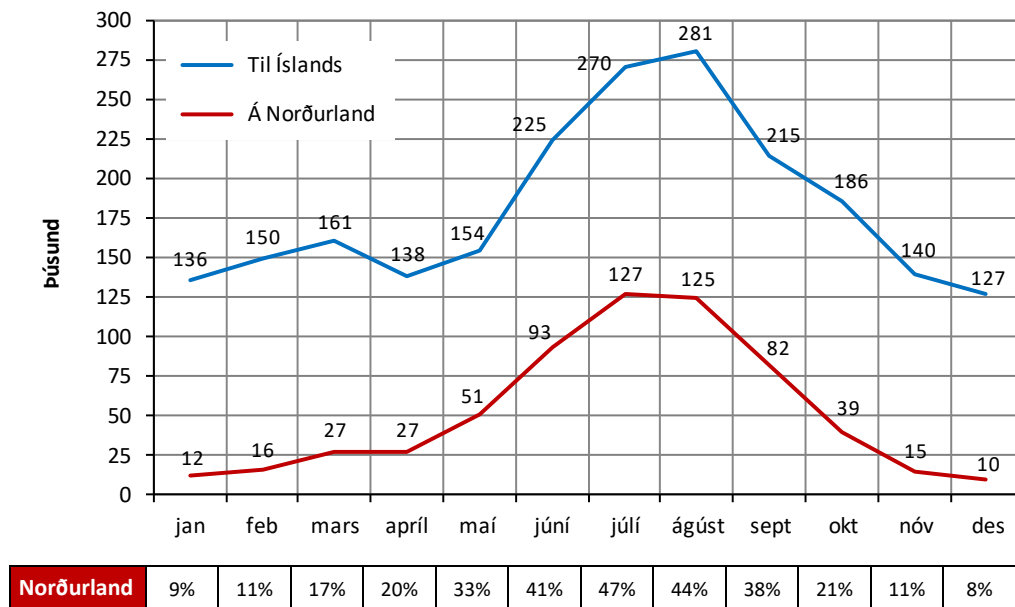
Samkvæmt þessu fóru 8% af erlendum ferðamönnum í Þingeyjarsýslum árið 2018 (af þeim sem komu með flugi eða ferju til landsins) eitthvað um norðaustursvæðið, 8,5% sumargesta þar en 6% gesta utan sumartíma.

3.5 Erlendir ferðamenn á Norðurlandi

Samkvæmt *Dear Visitors* könnun RRF má áætla að 624 þúsund erlendir ferðamenn hafi komið eitthvað á Norðurland árið 2018 af 2.183 þúsund erlendum ferðamönnum til Íslands með flugi eða ferju, eða 29% þeirra.^{12 13} Af þeim er áætlað að 345 þúsund hafi komið að sumarlagi (55%) en 278 þúsund utan sumars (45%).

Alls er áætlað að 775 þúsund ferðamenn með ferju eða flugi hafi komið til Íslands sumarið 2018 en 1.408 þúsund ferðamenn hina níu mánuði ársins. Samkvæmt því má áætla að 45% erlendra sumargesta árið 2018 hafi eitthvað lagt leið sína á Norðurland og um 20% erlendra ferðamanna utan sumars. Á jaðarmánuðunum maí og september 2018 er áætlað að 33-38% ferðamanna til Íslands hafi komið eitthvað á Norðurland, 17-21% gesta í mars, apríl og október en 8-11% gesta yfir vetrarmánuðina janúar, febrúar, nóvember og desember.

Mynd 3.18 Áætlaður fjöldi erlendra ferðamanna á Ísland og Norðurlandi og hlutfall gesta á Norðurlandi eftir mánuðum 2018

Af 624 þúsund erlendum gestum á Norðurlandi árið 2017 sem komu til Íslands með flugi eða ferju er áætlað að 529 þúsund hafi gist, eða 85%, en 95 þúsund verið dagsgestir (15%). Til samanburðar má nefna að af 573 þúsund erlendum gestum þar árið 2017 er áætlað að 456 þúsund hafi gist, eða 80%, en 117 þúsund verið dagsgestir (20%). Af 502 þúsund erlendu gestum á Norðurlandi árið 2016 er síðan áætlað að 393 þúsund hafi gist, eða 78%, en 109 þúsund verið dagsgestir (15%). Af 358 þúsund erlendum gestum á Norðurlandi árið 2015 er áætlað að 309 þúsund hafi gist, eða 85%, en 49 þúsund verið dagsgestir (15%). Þá er áætlað að af 234 þúsund erlendum gestum í landshlutanum árið 2013 hafi 197 þúsund gist (84%) en 37 þúsund verið í

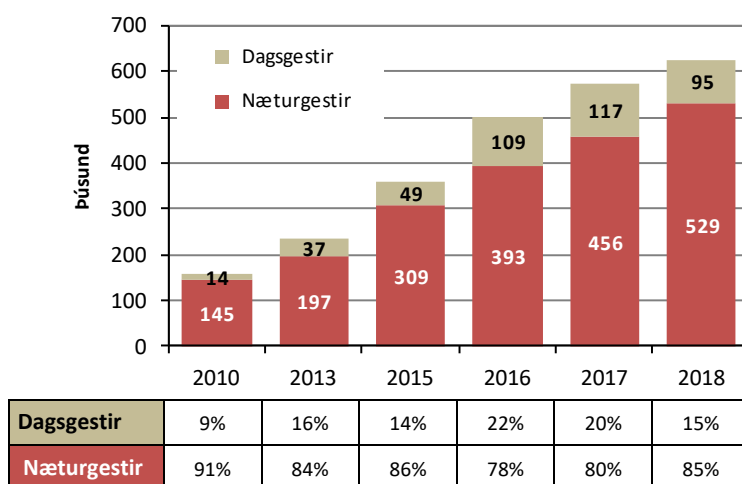
¹² Eru það 9% fleiri ferðamenn en árið 2017 þegar þeir voru áætlaðir 573 þúsund.

¹³ Að viðbættum um 130 þúsund farþegum með skemmtiferðaskipum má áætla að nálægt 750 þúsund erlendir ferðamenn hafi komið á Norðurland árið 2018 (sjá nánar neðanmálgrein 7).

dagsferð (16%). Loks árið 2010 er áætlað að 159 þúsund erlendir ferðamenn hafi lagt leið sína á Norðurland. Þar af hafi 145 þúsund gist (91%) en 14 þúsund verið í dagsferð (9%). Sjá nánar mynd 3.19.

Þannig er áætlað að erlendum næturgestum á Norðurlandi hafi fjölgað 3,6 falt frá 2010 til 2018 en dagsgestum 6,7 falt. Heildarfjöldi erlendra gesta á Norðurlandi jókst 3,9 falt á tímabilinu.

Mynd 3.19 Áætlaður fjöldi og hlutfall erlendra næturgesta og dagsgesta á Norðurlandi 2010, 2013 og 2015-2018

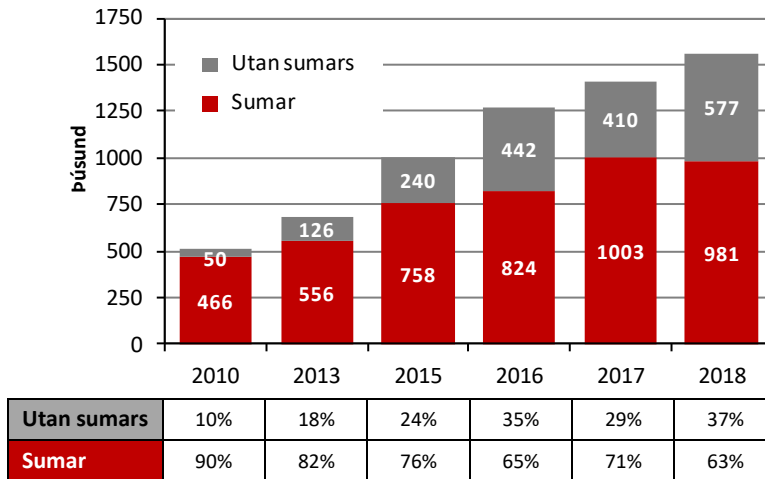
Áætlað er að 529 þúsund erlendir næturgestir á Norðurlandi árið 2018 hafi gist þar í alls í 1.558 þúsund nætur, um 11% af erlendum gistinóttum á Íslandi, eða í 2,95 nætur að jafnaði. Þar af hafi 302 þúsund gist þar sumarið 2018 í 3,25 nætur að jafnaði en 227 þúsund gist á Norðurlandi utan sumars í að jafnaði 2,55 nætur.

Þá er áætlað að erlendar gistinætur á Norðurlandi hafi verið alls 1.266 þúsund árið 2016, tæplega 11% af erlendum gistinóttum á Íslandi, 998 þúsund árið 2015 eða tæplega 12% af heildinni, um 682 þúsund árið 2013, 12% af heildinni, og 516 þúsund árið 2010 eða 15% af heildinni.

Þannig er áætlað að gistinóttum erlendra ferðamanna á Norðurlandi hafi fjölgað úr 516 þúsund árið 2010 í 1.558 þúsund 2018, eða þrefalt. Þar af fjölgaði þeim úr 466 þúsund í 981 þúsund að sumarlagi frá 2010 til 2018, eða 2,1 falt (111%), en úr 50 í 577 þúsund utan sumars, eða 11,5 falt.¹⁴

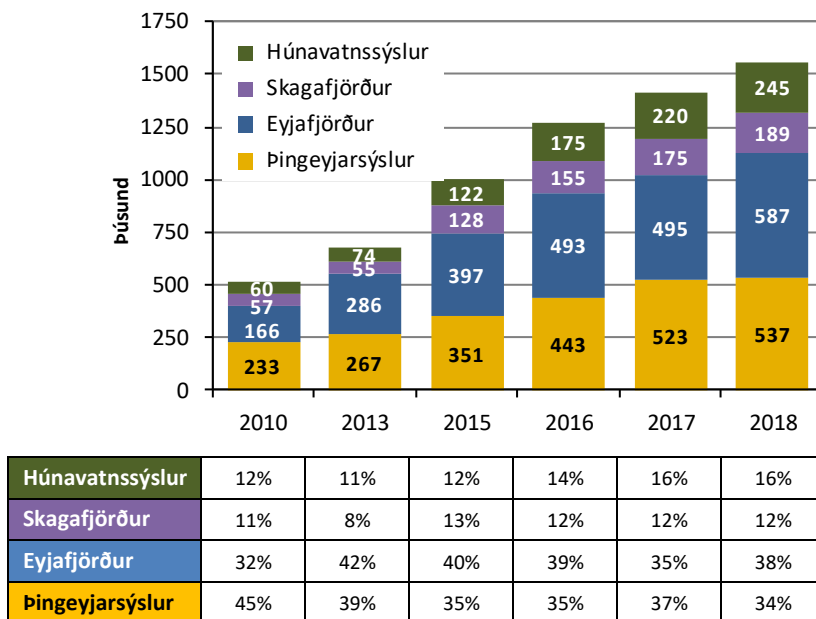
¹⁴ Það má lauslega áætla gistinætur erlendra ferðamanna á hálendi Norðurlands 27-33 þúsund árið 2018 og eru þær innifaldar í heildargistinóttatölum fyrir hvern landshluta (miðgildið). Þar af hafi 10-12 þúsund þeirra verið á hálendi Húnavatnssýslna (mest Hveravellir), 2-3 þúsund á hálendi Skagafjarðar, 4-5 þúsund á hálendi Eyjafjarðar (mest Laugafell) og 10-13 þúsund á hálendi Þingeyjarsýslna (mest í Herðubreiðarlindum og í Drekgili). Þá gista erlendir ferðamenn einnig í öðrum skálum á hálendi Norðurlands og tjalda eða gista í húsbílum, 'camperum' (camper-vans) eða tjalda á víðavangi. Áætlað er að 85-90% af gistinóttum erlendra ferðamanna á hálendi Norðurlands 2018 hafi verið að sumarlagi, einkum í júlí og ágúst, en 10-15% utan sumars (mest í september).

Mynd 3.20 Áætlaður fjöldi og hlutfall erlendra gistinátta á Norðurlandi að sumri og utan sumars 2010, 2013 og 2015-2018

Á mynd 3.21 má sjá áætlaða þróun í fjölda og hlutfalli gistinátta erlendra ferðamanna á svæðunum fjórum á Norðurlandi 2010-2018. Þar er áætlað að 38% gistinátta árið 2018 hafi verið í Eyjafirði, 34% í Þingeyjarsýslum, 16% í Húnavatnssýslum og 12% í Skagafirði.

Mynd 3.21 Áætlaður fjöldi og hlutfall erlendra gistinátta eftir svæðum á Norðurlandi 2010, 2013 og 2015-2018

ÁRIÐ 2018 - nokkrir punktar

Karlar voru heldur líklegri til að fara um Norðurland en konur. Fólk 18-35 ára og eldra en 55 ára fór hlutfallslega mun frekar í landshlutann þeir sem voru 36-55 ára. Þeir sem nýttu sér bíla-leigubíla voru mun líklegri til að heimsækja Norðurland en fólk sem nýtti hópferðabíla eða áætlunarbíla. Þeir sem voru í fyrsta skipti á Íslandi voru nokkru líklegri til að fara um Norðurland en þeir sem höfðu komið áður. Fólk á ferð með vinum var hlutfallslega líklegast til að heimsækja landshlutann, síðan þeir sem voru með maka/sambúanda en síst þeir sem voru einir á ferð. Norrænugestir eru margfalt líklegri til að fara um Norðurland en ferðamenn með flugi.